

Lagkrav på dimensionering av räddningstjänst i Skandinavien

*En sammanställning över de lagkrav som dimensionerar räddningstjänsten
samt dess utrustning.*

Capital District Fire and Rescue Service (SHS) och Iceland Construction Authority

Reykjavik, Island

9 augusti 2012

FÖRFATTARE

Jessica Blomqvist

jessicablomqvist@live.com

Frida Cesar

fridacesar@hotmail.com

Lina Lejonklou

lina@lejonklou.se

Sammanfattning

Denna rapport är en sammanställning av skandinaviska lagkrav över hur räddningstjänsten och dess utrustning dimensioneras. Sammanställningen behandlar följande lagar och föreskrifter:

- *Bekendtgørelse af beredskabsloven* (LBK, nr 660 af 10/06/2009)
- *Bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt redningsberedskab* (BEK, nr 765 af 03/08/2005)
- *Forskrift om organisering og dimensionering av brannvesen* (FOR, 2002-06-26 nr 729)
- *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor*
- *Reformerad räddningstjänstlagstiftning* (Prop., 2002/03:119)

Lagkraven visar att det alltid sker en riskbaserad dimensionering av räddningstjänsten i de skandinaviska länderna. Den norska lagstiftningen utgår från kommunens invånarantal vid dimensionering av bemanning och kompletteras med en riskbedömning. I Danmark och Sverige upprättar varje kommun ett handlingsprogram för räddningstjänsten som skall täcka in behovsbilden.

När det gäller lagkrav på dimensionering av utrustning, både för räddningstjänsten generellt och vid rökdykning, finns inga specifika krav i de skandinaviska länderna. Lagkraven är istället mål- eller funktionsinriktade där val av utrustning skall baseras på den behovs- och riskbild som finns i varje enskild kommun. I Norge finns en ramlag vilken främst kräver att nödvändig och tillräcklig utrustning finns att tillgå vid insats. Även i Danmark och Sverige är lagstiftningen av ramlagskaraktär.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Syfte.....	1
1.3	Mål.....	1
1.4	Metod.....	2
2	Dimensionering av räddningstjänst.....	3
2.1	Dansk lagstiftning.....	4
2.2	Norsk lagstiftning	7
2.2.1	Notis angående norsk lagstiftning.....	9
2.3	Svensk lagstiftning	9
3	Utrustning vid insats	11
3.1	Dansk lagstiftning.....	11
3.2	Norsk lagstiftning	13
3.2.1	Notis angående norsk lagstiftning.....	13
3.3	Svensk lagstiftning	14
3.3.1	Notis angående svensk lagstiftning.....	15
3.3.2	Exempel på dimensionering av räddningstjänst; Jönköping	16
4	Osäkerhetsanalys.....	17
5	Slutsats	19
	Litteraturförteckning	21
	Bilaga A - Korrespondens med räddningstjänst och myndigheter	I
A.1	Telefonintervju med Torkel Schlegel den 4 juli 2012	I
A.2	Telefonintervju med Magnus Nygren den 4 juli 2012.....	II
A.3	Telefonintervju med Göran Melin den 23 juli 2012.....	IV
A.4	Mejlkorrespondens med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap den 17 juli 2012 ...	VI

1 Inledning

I följande kapitel presenteras bakgrund, syfte, mål samt metod för sammanställningen.

1.1 Bakgrund

Räddningstjänsten i Skandinavien anses i dagsläget vara välutvecklad och används många gånger som underlag vid utveckling av den isländska lagstiftningen. För att underlätta detta arbete har en begäran om en skandinavisk sammanställning, gällande dimensionering av räddningstjänsten och dess utrustning, framförts av Capital District Fire and Rescue Service, Reykjavik, och Iceland Construction Authority.

1.2 Syfte

Syftet är att undersöka och sammanställa de lagkrav som finns i Danmark, Norge och Sverige med avseende på vad som dimensionerar räddningstjänsten och dess utrustning vid insatser.

1.3 Mål

Målet med sammanställningen är att svara på frågeställningarna:

- Hur dimensioneras räddningstjänsten?
 - Är dimensioneringen riskbaserad?
 - Baseras den på antalet invånare i kommunen?
- Finns det specifika lagkrav på vilken utrustning räddningstjänsten skall ha?
- Finns det specifika lagkrav på vilken personlig utrustning som skall användas vid rökdykning?
- Finns det specifika lagkrav på hur räddningsfordon skall vara utrustade vid rökdykning?
- Om lagkrav finns;
 - Beror utrustning på vilken typ av insats som räddningstjänsten skall utföra?
 - Är lagkraven riskbaserade?
- Om lagkrav inte finns;
 - Är det kommunen alternativt räddningstjänsten som avgör vilken utrustning som skall användas?
 - Hur och vad avgör valet på utrustning?

1.4 Metod

Med utgångspunkt ur frågeställningarna inleddes arbetet med att studera följande svenska lagar:

- *Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor*
- *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor*
- *Reformerad räddningstjänstlagstiftning (Prop., 2002/03:119)*
- *Arbetsmiljöverkets föreskrifter om Rök- och kemdykning (AFS 2007:7)*

MSB¹ och flertalet räddningstjänster runt om i Sverige kontaktades för att undersöka vilka riktlinjer de jobbar efter och vilken målsättning de har vad gäller dimensionering av räddningstjänsten och dess utrustning. Därefter studerades följande danska och norska lagar och föreskrifter:

- *Bekendtgørelse af beredskabsloven (LBK, nr 660 af 10/06/2009)*
- *Bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt redningsberedskab (BEK, nr 765 af 03/08/2005)*
- *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (FOR, 2002-06-26 nr 729)*
- *Røyk- og kjemikaliedykking (Arbeidstilsynet best nr 574, 2003)*
- *Veiledning om røyk- og kjemikaliedykking (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2005)*

Vid behov kontaktades personer inom respektive områden för att få fram uppgifter om dimensionering av räddningstjänst samt utrustning i Danmark och Norge. Resultatet sammanställdes i tabellformat med kommentarer och tillägg till de olika lagtexterna, om sådana fanns.

¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

2 Dimensionering av räddningstjänst

I tabell 1 presenteras Danmarks, Norges och Sveriges lagkrav gällande dimensionering av räddningstjänst samt vilken lagtext och paragraf de är hämtade från. Enligt lagkraven i de skandinaviska länderna sker alltid en riskbaserad dimensionering av räddningstjänsten. I dansk lagstiftning, *Bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt redningsberedskab*, (BEK, nr 765 af 03/08/2005), och svensk lagstiftning, *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor*, utgår dimensioneringen från riskbedömningar i aktuell kommun. Grunden till norsk lagstiftning, *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen* (FOR, 2002-06-26 nr 729), är kommunens invånarantal, vilken kompletteras med en riskbedömning. För utdrag ur lagtexterna hänvisas till underrubriker för respektive land.

tabell 1. Skandinaviska länders lagkrav på dimensionering av räddningstjänst.

Land	Riskbaserad?	Baserad på antal invånare?	Lagtext	Paragraf
Danmark	Ja	Nej	BEK nr 765 af 03/08/2005	1 kap. 1 §, 2 §, 3 §, 4 §
			LBK nr 660 af 10/06/2009	1 kap. 1 § 3 kap. 12 §, 14 § 5 kap. 25 §, 26 §, 27 §
Norge	Ja	Ja	FOR 2002-06-26 nr 729	3 kap. 3-2 § 5 kap. 5-1 §, 5-2 §, 5-3 §, 5-4 §, 5-5 §, 5-6 §
Sverige	Ja	Nej	SFS 2003:778	1 kap. 3 § 3 kap. 8 §

2.1 Dansk lagstiftning

I tabell 2 presenteras utdrag ur den lagstiftning som reglerar dimensioneringen av räddningstjänsten i Danmark.

tabell 2. Utdrag ur dansk lagstiftning gällande dimensionering av räddningstjänst.

Dansk lagstiftning	
<p>BEK nr 765 af 03/08/2005 1 kap. 1 §</p>	<p>Det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en i forhold til lokale risici forsvarlig forebyggende, begrænsende og afhjælpende indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger. Redningsberedskabet skal endvidere kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen skal sørge for varetagelsen af den tekniske ledelse af indsatsen på skadestedet.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning.</p>
<p>BEK nr 765 af 03/08/2005 1 kap. 2 §</p>	<p>Det kommunale redningsberedskab skal identificere og analysere lokale risici, som skal lægges til grund for en dimensionering af beredskabet (risikoprofil).</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen fastlægger niveauet for det kommunale redningsberedskabs opgavevaretagelse (serviceniveau) på grundlag af risikoprofilen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kommunalbestyrelsen fastlægger redningsberedskabets organisation, virksomhed, dimensionering og materiel på grundlag af risikoprofilen og serviceniveauet, jf. dog kapitel 2.</p>
<p>BEK nr 765 af 03/08/2005 1 kap. 3 §</p>	<p>Det kommunale redningsberedskabs opgaver kan udføres af kommunen selv eller ved, at kommunalbestyrelsen indgår aftale herom med en anden kommunalbestyrelse, Beredskabsstyrelsen, et privat redningsvæsen eller et frivilligt brandværn.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Aftaler der i henhold til stk. 1 indgås med en anden kommunalbestyrelse, et privat redningsvæsen eller et frivilligt brandværn, skal godkendes af Beredskabsstyrelsen, jf. beredskabslovens § 13, stk. 1.</p>
<p>BEK nr 765 af 03/08/2005 1 kap. 4 §</p>	<p>Kommunens risikoprofil, serviceniveau, organisation, virksomhed, dimensionering og materiel, jf. § 2, skal beskrives i en plan for det kommunale redningsberedskab, som skal indgå i den samlede plan for kommunens beredskab, jf. beredskabslovens § 25.</p>

	<p><i>Stk. 2.</i> Forslag til plan for det kommunale redningsberedskab og senere revisioner heraf skal efter behandling i beredskabskommissionen indsendes til Beredskabsstyrelsen til udtalelse. Med henblik på en vurdering af, om det kommunale redningsberedskab kan yde en forsvarlig indsats, jf. beredskabslovens § 12, skal Beredskabsstyrelsen navnlig påse, om der i forslaget til plan, jf. beredskabslovens § 25, er sikret overensstemmelse mellem risikoprofilen og redningsberedskabets organisation, virksomhed, dimensionering og materiel, jf. § 2. Beredskabsstyrelsen kan indhente supplerende oplysninger fra kommunalbestyrelsen til brug for udtalelsen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Planen for det kommunale redningsberedskab skal vedtages af kommunalbestyrelsen i et møde, jf. beredskabslovens § 25, og revideres i det omfang, udviklingen gør det nødvendigt, dog mindst Øn gang i hver kommunal valgperiode.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Planen for det kommunale redningsberedskab skal umiddelbart efter kommunalbestyrelsens vedtagelse indsendes til Beredskabsstyrelsens orientering.</p>
<p>LBK nr 660 af 10/06/2009 1 kap. 1 §</p>	<p>Redningsberedskabets opgave er at forebygge, begrænse og afhjælpe skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger, eller overhængende fare herfor.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Redningsberedskabet omfatter det statslige redningsberedskab, herunder det statslige regionale redningsberedskab, og det kommunale redningsberedskab</p>
<p>LBK nr 660 af 10/06/2009 3 kap. 12 §</p>	<p>Det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger. Redningsberedskabet skal endvidere kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Forsvarsministeren kan bestemme, at redningsberedskabet i visse kommuner skal kunne yde en udvidet assistance til andre kommuners redningsberedskab, hvis det skønnes påkrævet på grund af karakteren eller omfanget af en ulykke eller katastrofe, herunder krigshandlinger. Forsvarsministeren fastsætter regler om udgiftsfordelingen mellem staten og de pågældende kommuner.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Forsvarsministeren kan indgå aftale med en eller flere kommunalbestyrelser eller med et privat redningsvæsen om etablering af et stående beredskab til bekæmpelse af brand i skibe til søs.</p>

	<p><i>Stk. 4.</i> Forsvarsministeren kan bestemme, at kommunalbestyrelsen skal varetage andre beredskabsopgaver end dem, der er nævnt i stk. 1 og 2.</p>
LBK nr 660 af 10/06/2009 3 kap. 14 §	Forsvarsministeren fastsætter regler om redningsberedskabets organisation, virksomhed, materiel og dimensionering.
LBK nr 660 af 10/06/2009 5 kap. 25 §	<p>Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en samlet plan for kommunens beredskab. Planen skal vedtages af kommunalbestyrelsen i et møde.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Regionsrådet skal udarbejde en samlet plan for regionens beredskab. Planen skal vedtages af regionsrådet i et møde.</p> <p><i>Stk. 3.</i> De planer, der er nævnt i stk. 1 og 2, skal revideres, i det omfang udviklingen gør dette nødvendigt, dog mindst én gang i hver kommunale og regionale valgperiode.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Planer og revisioner heraf indsendes til Beredkabsstyrelsen.</p>
LBK nr 660 af 10/06/2009 5 kap. 26 §	Forsvarsministeren fastsætter vejledende retningslinier for udarbejdelse af de planer, der er nævnt i § 25.
LBK nr 660 af 10/06/2009 5 kap. 27 §	De enkelte ministre fastsætter hver inden for deres område vejledende retningslinier for regionernes og kommunernes beredskabsplanlægning, jf. § 25, stk. 1 og 2.

2.2 Norsk lagstiftning

I tabell 3 presenteras utdrag ur den lagstiftning som reglerar dimensioneringen av räddningstjänsten i Norge.

tabell 3. Utdrag ur norsk lagstiftning gällande dimensionering av räddningstjänst.

Norsk lagstiftning	
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 3 kap. 3-2 §</p>	<p><i>Kapasitet, kompetanse og dimensjonering</i> Brannvesenets forebyggende avdeling skal være slik bemannet og ha slik kompetanse at de krav som stilles til brannvesenets gjennomføring av forebyggende og kontrollerende oppgaver oppfylles.</p> <p>Det skal utføres minst ett årsverk brannforebyggende arbeid etter forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn pr. 10.000 innbyggere i kommunen eller brannvernregionen. Andre forebyggende oppgaver brannvesenet påtar seg krever ytterligere ressurser.</p>
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 5 kap. 5-1 §</p>	<p><i>Dimensjonering og lokalisering</i> Enhver kommune skal ha beredskap for brann og ulykker som sikrer innsats i hele kommunen innenfor krav til innsattstider etter § 4-8. Samlet innsattsstyrke skal være minst 16 personer, hvorav minst 4 skal være kvalifiserte som utrykningsledere.</p> <p>Beredskapen skal legges til tettsted der slikt finnes. Et tettsted kan dekkes av beredskap fra annet tettsted innenfor krav til innsattstider etter § 4-8.</p>
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 5 kap. 5-2 §</p>	<p><i>Vaktlag og støttestyrke</i> Et vaktlag skal minst bestå av:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 utrykningsleder - 3 brannkonstabler/røkdykkere <p>Støttestyrke er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fører for tankbil - fører for snorkel-/stigebil
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 5 kap. 5-3 §</p>	<p><i>Vaktberedskap</i> I spredt bebyggelse og i tettsteder med inntil 3.000 innbyggere kan beredskapen organiseres av deltidspersonell uten fast vaktordning. Til tider hvor det ikke kan forventes tilstrekkelig oppmøte ved alarmering skal det opprettes lag med dreierende vakt.</p> <p>I tettsteder med 3.000 – 8.000 innbyggere skal beredskapen være organisert i lag bestående av deltidspersonell med dreierende vakt.</p>

	<p>I tettsteder med 8.000 – 20.000 innbyggere skal beredskapen være organisert i lag bestående av heltidspersonell med kasernert vakt innenfor ordinær arbeidstid. Utenfor ordinær arbeidstid kan beredskapen organiseres i lag bestående av deltidspersonell med dreiende vakt, men hvor utrykningsleder har brannvern som hovedyrke. Støttestyrke, jf. § 5-2, kan være deltidspersonell med dreiende vakt.</p> <p>I tettsteder med mer enn 20.000 innbyggere skal beredskapen være organisert i lag av heltidspersonell med kasernert vakt. Støttestyrke, jf. § 5-2, kan være deltidspersonell med dreiende vakt.</p>
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 5 kap. 5-4 §</p>	<p><i>Antall vaktlag</i></p> <p>I tettsted fra 3.000 til 50.000 innbyggere skal det være minst ett vaktlag og nødvendig støttestyrke etter § 5-2 og § 5-3.</p> <p>I tettsted fra 50.000 til 100.000 innbyggere skal det være minst to vaktlag og nødvendig støttestyrke etter § 5-2 og § 5-3. Ved 100.000 innbyggere skal det være minst tre vaktlag og nødvendig støttestyrke. Deretter skal beredskapen økes med ett vaktlag og nødvendig støttestyrke for hver 70.000 innbygger.</p>
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 5 kap. 5-5 §</p>	<p><i>Beredskap for høyderedskap eller tankbil</i></p> <p>I kommuner der brannvesenets snorkel- eller stigebil er forutsatt å fungere som påbudt rømningsvei etter bygningslovgivningen, skal vognfører ha samme beredskap som vaktlaget for øvrig.</p> <p>I boligstrøk o.l. hvor kommunen har vedtatt at tankbil kan erstatte annen tilrettelagt slokkevannforsyning, jf. § 5-4 i forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn, skal tankbil kjøres ut samtidig med førsteutrykningen, dersom det er nødvendig for å sikre brannvesenet tilstrekkelig slokkevann.</p>
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 5 kap. 5-6 §</p>	<p><i>Overordnet vakt</i></p> <p>I kommuner eller brannvernregioner med tettsteder med mer enn 2.000 innbyggere skal det være dreiende overordnet vakt.</p> <p>Brannsjefen og stedfortreder skal inngå i vaktordningen.</p> <p>Overordnet vakt skal kunne lede samtidig innsats på flere skadesteder.</p> <p>Flere kommuner kan ha felles overordnet vakt.</p>

2.2.1 Notis angående norsk lagstiftning

Utdrag ur *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen § 4-8* (FOR, 2002-06-26 nr 729): ”Til tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning, sykehus/sykehjem mv., strøk med konsentrert og omfattende næringsdrift o.l., skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter.

Innsatstiden kan i særskilte tilfeller være lengre dersom det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko. Kommunen skal dokumentere hvordan dette er gjennomført.

Innsatstid i tettsteder for øvrig skal ikke overstige 20 minutter. Innsats utenfor tettsteder fordeles mellom styrkene i regionen, slik at fullstendig dekning sikres. Innsatstiden i slike tilfeller bør ikke overstige 30 minutter.”

2.3 Svensk lagstiftning

I tabell 4 presenteras utdrag ur den lagstiftning som reglerar dimensioneringen av räddningstjänsten i Sverige.

tabell 4. Utdrag ur svensk lagstiftning gällande dimensionering av räddningstjänst.

Svensk lagstiftning	
SFS 2003:778 1 kap. 3 §	Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.
SFS 2003:778 3 kap. 8 §	<p>En kommun skall ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet skall anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. I programmet skall också anges vilken förmåga kommunen har och avser att skaffa sig för att göra sådana insatser. Som en del av förmågan skall anges vilka resurser kommunen har och avser att skaffa sig. Förmågan skall redovisas såväl med avseende på förhållandena i fred som under höjd beredskap.</p> <p>Handlingsprogrammet skall antas av kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod. Innan programmet antas skall samråd ha skett med de myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse i saken. Kommunfullmäktige kan uppdra åt kommunal nämnd att under perioden anta närmare riktlinjer. I ett kommunalförbund skall handlingsprogrammet antas av den beslutande församlingen.</p> <p>Regeringen får, om det finns synnerliga skäl, på framställning av den myndighet som regeringen bestämmer besluta om ändring av ett handlingsprogram för räddningstjänst.</p>

3 Utrustning vid insats

Tabell 5 visar en sammanfattning av skandinaviska lagkrav gällande utrustning. I tabellen redovisas även lagtext och paragraf. För de skandinaviska länderna är lagkraven inriktade på att uppfylla ett mål eller en funktion. Gemensamt för länderna är att valet av räddningstjänstens utrustning skall grundas i de förutsättningar samt hot- och riskbilder som finns i varje enskild kommun. För utdrag ur lagtexterna hänvisas till underrubriker för respektive land. Notiser till lagtexter bygger på telefonintervjuer och mejlkorrespondens och presenteras i sin helhet i Bilaga A - *Korrespondens med räddningstjänst och myndigheter*.

tabell 5. Sammanfattning av de skandinaviska ländernas lagstiftning gällande utrustning.

Land	Finns specifika lagkrav?	Lagtext	Paragraf
Danmark	Nej	BEK nr 765 af 03/08/2005	1 kap. 1 §, 4 §
		LBK nr 660 af 10/06/2009	3 kap. 14 §, 15 §
Norge	Nej	FOR 2002-06-26 nr 729	6 kap. 6-1 §, 6-2 §, 6-4 §
Sverige	Nej	SFS 2003:778	1 kap. 1 §, 3 § 3 kap. 8 §

3.1 Dansk lagstiftning

I tabell 6 presenteras utdrag ur den lagstiftning i Danmark som ställer krav på vilken utrustning räddningstjänsten skall använda vid insatser.

tabell 6. Utdrag ur dansk lagstiftning gällande utrustning vid insats.

Dansk lagstiftning	
BEK nr 765 af 03/08/2005 1 kap. 1 §	<p>Det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en i forhold til lokale risici forsvarlig forebyggende, begrænsende og afhjælpende indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger. Redningsberedskabet skal endvidere kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen skal sørge for varetagelsen af den tekniske ledelse af indsatsen på skadestedet.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning.</p>

BEK nr 765 af 03/08/2005 1 kap. 4 §	Kommunens risikoprofil, serviceniveau, organisation, virksomhed, dimensionering og materiel, jf. § 2, skal beskrives i en plan for det kommunale redningsberedskab, som skal indgå i den samlede plan for kommunens beredskab, jf. beredskabslovens § 25. <i>Stk. 2.</i> Forslag til plan for det kommunale redningsberedskab og senere revisioner heraf skal efter behandling i beredskabskommissionen indsendes til Beredskabsstyrelsen til udtalelse. Med henblik på en vurdering af, om det kommunale redningsberedskab kan yde en forsvarlig indsats, jf. beredskabslovens § 12, skal Beredskabsstyrelsen navnlig påse, om der i forslaget til plan, jf. beredskabslovens § 25, er sikret overensstemmelse mellem risikoprofilen og redningsberedskabets organisation, virksomhed, dimensionering og materiel, jf. § 2. Beredskabsstyrelsen kan indhente supplerende oplysninger fra kommunalbestyrelsen til brug for udtalelsen. <i>Stk. 3.</i> Planen for det kommunale redningsberedskab skal vedtages af kommunalbestyrelsen i et møde, jf. beredskabslovens § 25, og revideres i det omfang, udviklingen gør det nødvendigt, dog mindst Øn gang i hver kommunal valgperiode. <i>Stk. 4.</i> Planen for det kommunale redningsberedskab skal umiddelbart efter kommunalbestyrelsens vedtagelse indsendes til Beredskabsstyrelsens orientering.
LBK nr 660 af 10/06/2009 3 kap. 14 §	Forsvarsministeren fastsætter regler om redningsberedskabets organisation, virksomhed, materiel og dimensionering.
LBK nr 660 af 10/06/2009 3 kap. 15 §	Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning. <i>Stk. 2.</i> Forsvarsministeren fastsætter regler om vandforsyningen til brandslukning.

3.2 Norsk lagstiftning

I tabell 7 presenteras utdrag ur den lagstiftning i Norge som ställer krav på vilken utrustning räddningstjänsten skall använda vid insatser.

tabell 7. Utdrag ur norsk lagstiftning gällande utrustning vid insats.

Norsk lagstiftning	
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 6 kap. 6-1 §</p>	<p>Brannvesenet skal disponere egnet og tilstrekkelig utstyr med høy driftssikkerhet til innsats ved de branner og ulykker som kan forventes, herunder transportmidler, pumper, slanger og annet slokkeutstyr, samt utstyr til bruk ved akutt forurensning.</p> <p>I områder hvor tilstrekkelig vann til brannslukking ikke umiddelbart kan skaffes til veie, skal brannvesenet medbringe vann til slukking.</p>
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 6 kap. 6-2 §</p>	<p>Personell i beredskapsstyrke skal ha nødvendig personlig verneutstyr for de oppgaver de forventes å bli stilt overfor, og være fortrolig med utstyrets muligheter og begrensninger.</p> <p>Røykdykkere og kjemikaliedykkere skal ha fullstendig åndedrettsvern, bekledning og utrustning som muliggjør sikker og effektiv innsats. Ved forgiftningsfare skal åndedrettsvern med overtrykk benyttes.</p> <p>Ved anskaffelse av personlig verneutstyr skal det kun velges utstyr som er produsert og omsatt iht. gjeldende regelverk.</p>
<p>FOR 2002-06-26 nr 729 6 kap. 6-4 §</p>	<p>Brannvesenet skal disponere egnet utstyr til redningsinnsats ved ulykker, herunder førstehjelps- og frigjøringsutstyr. Alternativt kan kommunen inngå avtale med annet brannvesen eller annen beredskapsenhet om slik redningsinnsats innenfor kommunens geografiske ansvarsområde.</p>

3.2.1 Notis angående norsk lagstiftning

I Norge kontrolleras kommunerna av direktoratet enligt följande²: ”Alle kommuner skal kunne dokumentere organisering og dimensjonering av brannvesenet i henhold til § 2-4. Direktoratet skal ha tilgang til dokumentasjonen og fører tilsyn med at kommunene/brannvesenet har kartlagt risiko og er organisert og dimensjonert i forhold til risiko. Tilsynet omfatter også vurdering av om risiko og

² Kari Jensen, avdelingsleder, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, mejlkorrespondens 17 juli 2012.

sårbarhet høyere enn det som normalt dekkes av minstekravene, og om det eventuelt er behov for ytterligere tiltak (åtgärder). Det kan være både forebyggende eller beredskapsmessige tiltak. Avdekker tilsynet mangler, kan direktoratet gi pålegg om å gjennomføre tiltak.”

3.3 Svensk lagstiftning

I tabell 8 presenteras utdrag den lagstiftning i Sverige som ställer krav på vilken utrustning räddningstjänsten skall använda vid insatser.

tabell 8. Utdrag ur svensk lagstiftning gällande utrustning vid insats.

Svensk lagstiftning	
SFS, 2003:778 1 kap. 1 §	Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
SFS, 2003:778 1 kap. 3 §	Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.
SFS 2003:778 3 kap. 8 §	<p>En kommun skall ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet skall anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. I programmet skall också anges vilken förmåga kommunen har och avser att skaffa sig för att göra sådana insatser. Som en del av förmågan skall anges vilka resurser kommunen har och avser att skaffa sig. Förmågan skall redovisas såväl med avseende på förhållandena i fred som under höjd beredskap.</p> <p>Handlingsprogrammet skall antas av kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod. Innan programmet antas skall samråd ha skett med de myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse i saken. Kommunfullmäktige kan uppdra åt kommunal nämnd att under perioden anta närmare riktlinjer. I ett kommunalförbund skall handlingsprogrammet antas av den beslutande församlingen.</p> <p>Regeringen får, om det finns synnerliga skäl, på framställning av den myndighet som regeringen bestämmer besluta om ändring av ett handlingsprogram för räddningstjänst.</p>

3.3.1 Notis angående svensk lagstiftning

Sverige har inte något fastslaget regelverk vad gäller den utrustning som räddningstjänsten skall använda, utan kommun och myndighet jobbar utifrån målbaserade ramverk. Dessa ramverk har sitt ursprung i *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor* där 1 kap. 1 §, se tabell 8, ställer krav på likvärdigt och tillfredställande skydd utifrån lokala förhållanden samt 1 kap. 2 §, se tabell 8, som ställer krav på att detta skall ske inom godtagbar tid. Det finns även specificerat att en kommun skall ha en organisation som kan klara av räddningsinsatser³. Kommunens förmåga och den förmåga de tänker införskaffa sig skall anges i kommunens handlingsprogram, se tabell 8, och det är kommunfullmäktige som beslutar om att anta handlingsprogrammet. Kommunen skall göra en analys av de risker och den behovsbild som finns i den egna kommunen. Handlingsprogrammet skall fånga upp vad kommunen behöver göra och hur de ska arbeta för att möta upp riskerna⁴. Processen skall ske i samråd med Länsstyrelsen, som regional tillsynsmyndighet, och MSB, som central tillsynsmyndighet. För att en kommun skall ha ett tillfredställande skydd utvärderas tre delar⁵:

- A. Vilken förmåga till räddningsinsatser finns?
- B. Vilket förebyggande skydd mot brand finns?
- C. Vilken förmåga att ingripa har den enskilde?

Räddningstjänstens förmåga att bidra till kommunens tillfredställande skydd skall vara likvärdigt. Enligt *Prop. 2002/03:119* består förmågan av tre delar⁵:

1. Snabbhet
2. Vad kan räddningstjänsten utföra för arbetsuppgifter på en skadeplats?
3. Hur länge kan räddningstjänsten genomföra en arbetsinsats med den egna organisationen och med förstärkningsresurser utifrån?

Punkt 1 anses vara självklar för en effektiv insats och skall inte betonas särskilt i ett handlingsprogram. Punkt 1 och 3 går att uppskatta genom att se vilka resurser som finns, flödessimulera eller mäta fakta. Punkt 2 är däremot svår att analysera eftersom den baseras på vilken grundkompetens personalen har, vilken utrustning som finns, vilken utbildning personalen har, hur mycket personalen har övat samt personalens erfarenhet⁵.

Handlingsprogrammen ser olika ut i olika delar av Sverige. En del kommuner har i detaljnivå beskrivit vad en person skall klara av i en viss befattning medan andra kommuner beskriver vad organisationen i stort skall klara av. MSB strävar mot att handlingsprogrammen skall beskrivas på enhetsnivå, till exempel att ett specifikt fordon med en viss typ av bemanning och utrustning skall klara av att genomföra vissa arbetsuppgifter på en skadeplats. Ett exempel på en räddningstjänst som jobbat länge

³ Magnus Nygren, tillsynsenheten, MSB, telefonintervju 2012-07-04.

⁴ Torkel Schlegel, Chef för rättsenheten, MSB, telefonintervju 2012-07-04.

⁵ Magnus Nygren, tillsynsenheten, MSB, telefonintervju 2012-07-04.

med dimensionering och handlingsprogram är Räddningstjänsten Jönköping⁶, som presenteras i nästa avsnitt.

Det finns utarbetade tankar och idéer kring vilken utrustning en räddningstjänst skall ha. Om en kommun till exempel har ett bostadsbestånd med flera 6-våningshus måste det finnas utrustning, exempelvis lyft- och stegbilar, som innebär att räddningstjänsten kan utgöra en andra utrymningsväg för den befintliga bostadsbebyggelsen. Hur många lyft- och stegbilar räddningstjänsten har avgörs av behovs- och riskbilden⁷.

3.3.2 Exempel på dimensionering av räddningstjänst; Jönköping

Jönköpings räddningstjänst har arbetat fram en förteckning över alla tänkbara operativa arbetsuppgifter räddningstjänsten förväntas utföra och som visar vilken bemanning och utrustning som krävs för respektive uppgift. De har även en uppgiftskatalog som visar alla taktiska enheter, vilka kunskaper de förväntas ha och vilka arbetsuppgifter de förväntas lösa. Samtliga tjänster kan sorteras för att se vad denne förväntas kunna utöver de baskunskaper personen förväntas ha från sin utbildning och den lokala introduktion⁸. När systemet togs fram skrev Göran Melin, ställföreträdande räddningschef vid räddningstjänsten Jönköpings kommun, och Fredrik Björnberg, brandingenjör vid räddningstjänsten Vaggeryds kommun, boken *Att beställa och utforma räddningsinsatser – med Jönköping som exempel* (2003) vilken beskriver deras arbete med att utforma räddningstjänstens operativa del.

⁶ Magnus Nygren, tillsynsenheten, MSB, telefonintervju 2012-07-04.

⁷ Torkel Schlegel, Chef för rättsenheten, MSB, telefonintervju 2012-07-04.

⁸ Göran Melin, stf räddningschef, Räddningstjänsten Jönköping, telefonintervju 2012-07-23.

4 Osäkerhetsanalys

I sammanställningen har flertalet osäkerheter behandlats. Dessa osäkerheter kan delas in i följande områden:

- osäkerheter förenade med otillräckligt underlag
- osäkerheter förenade med antaganden
- osäkerheter förenade med indata

De osäkerheter som är förenade med otillräckligt underlag är framförallt att sammanställningen genomfördes under Skandinavians semesterperiod, vilket i första hand medförde förseningar i projektet. Dessutom saknas fördjupade kunskaper om vilka föreskrifter och vägledningar som finns i Danmark och Norge vilket kan ha medfört att någon föreskrift inte blivit beaktad. Osäkerheten har hanterats genom att använda lagtexter verifierats med kontaktpersoner.

De osäkerheter som är förenade med antaganden och indata är framförallt språkliga och har behandlats med uppslagsverk för att kunna jämföra lagtexter. Dessutom har antaganden gjorts att de olika facktermerna har samma innebörd i de skandinaviska länderna.

5 Slutsats

Det finns stora likheter vad gäller dimensionering av räddningstjänsten i de skandinaviska länderna där lagkraven visade att dimensioneringen alltid är riskbaserad. Lagkraven är främst målbaserade med vissa minimikrav specificerade, framförallt gällande bemanning i den norska räddningstjänsten.

Litteraturförteckning

AFS. (2007:7). *Rök- och kemdykning*. Solna: Arbetsmiljöverket.

Arbeidstilsynet best nr 574. (2003). *Røyk- og kjemikaliedykking*. Oslo.

BEK. (nr 765 af 03/08/2005). *Bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt redningsberedskab*.
Forsvarsministeriet.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2005). *Veiledning om røyk- og kjemikaliedykking*.
Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

FOR. (2002-06-26 nr 729). *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen*. Norge:
Justis- og beredskapsdepartementet.

FOR. (2002-06-26 nr 729). *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen*. Norge:
Justis- og beredskapsdepartementet.

LBK. (nr 660 af 10/06/2009). *Bekendtgørelse af beredskabsloven*. Forsvarsministeriet.

Prop. (2002/03:119). *Reformerad räddningstjänstlagstiftning*. Stockholm: Regeringen.

SFS. (2003:778). *Lag om skydd mot olyckor*. Stockholm: Elanders Gotab.

SFS. (2003:789). *Förordning om skydd mot olyckor*. Stockholm: Elanders Gotab.

Bilaga A - Korrespondens med räddningstjänst och myndigheter

I följande bilaga redovisas de telefonsamtal och den mejlkontakt som genomförts i samband med sammanställningen.

A.1 Telefonintervju med Torkel Schlegel den 4 juli 2012

Torkel Schlegel, Chef för rättsenheten, MSB

Tel: +46 (0)10 240 50 69

E-post: torkel.schlegel@msb.se

Vet du vad det är för lagar och föreskrifter som gäller vad gäller utrustning för den kommunala räddningstjänsten?

Där finns inga detaljregler om vilken utrustning man ska ha. Det finns vare sig i lag, förordning och det finns inte heller några föreskrifter som beskriver i detalj vad som ska finnas. Systemet i Sverige idag bygger på att räddningstjänsten ska, enligt lagen, ha ett handlingsprogram för den operativa verksamheten. Och när man tar fram detta handlingsprogram ska man göra en analys om riskerna och behovsbilden i den egna kommunen och sedan i handlingsprogrammet fånga upp vad man behöver göra och hur man ska arbeta för att möta upp riskerna. Men det finns inga detaljer som säger vilken typ av utrustning man ska ha. Det som är normerande är lagens inledande målbestämmelser om en effektiv räddningstjänst som ska kunna påbörjas inom godtagbar tid. Finns inga regler som kommer närmare.

Det är alltså det här handlingsprogrammet som avgör hur räddningstjänsten jobbar och kommunerna som bestämmer handlingsprogrammet eller gör räddningstjänsten det?

Nej, det är kommunen som ansvarar. Räddningstjänsten är en kommunal förvaltning om det nu är så, det behöver ju inte vara så heller. Det kan ju finnas någon gemensam förvaltning som omhändertar räddningstjänstuppgiften också, det måste man ju komma ihåg.

Men det är klart, i praktiken är det ju inte riktigt så flummigt som jag säger. Det finns relativt väl utarbetade tankar och idéer naturligtvis om vilken utrustning som en räddningstjänst ska ha. T.ex. om man har ett bostadsbestånd sedan flera år med hus, t.ex. 6-våningshus, då måste det finnas utrustning som innebär att räddningstjänsten kan utgöra andra utrymningsväg för den befintliga bostadsbebyggelsen. Så kan man inte säga att man skippar lyft- och stegbil här. Riskbilden för de höga husen blir dimensionerande för vilken utrustning man har. Sen finns det andra situationer som kan vara svårare att avgöra, t.ex. vi har X antal höghus i kommunen, hur många stegbilar behöver vi ha? Hur stor tillgång till släckmedel behöver vi ha? Eller dimensioneringsfrågan vad gäller personalen är inte heller uttryckt. Dessa frågor är svårare och vi kan konstatera att det finns inga fasta normer som ger svar utan då får man mer resonemangsmässigt över vad som är praxis.

Jag rekommenderar att du ringer och pratar med vår tillsynsenhet, t.ex. Magnus Nygren, +46 10 – 2405246. Han borde kunna fylla ut litegrann hur man får tillsyns sida hur man ser på det här när man utvärderar handlingsprogrammen och behoven och vad det i sin tur ger för resultat i form av termer kring utrustning och personalstyrkor osv.

A.2 Telefonintervju med Magnus Nygren den 4 juli 2012

Magnus Nygren, Tillsynsenheten, MSB

Tel: +46 (0)10 240 52 46

E-post: magnus.nygren@msb.se

Det finns ingen lagstiftning i Sverige som reglerar vilken utrustning som räddningstjänsten skall använda utan att det kommer från handlingsprogrammet som kommunerna upprättar. Hur gör ni som myndighet när ni utvärderar de här handlingsprogrammen och vad som ligger bakom den utrustning som används?

Den svenska lagstiftningen, LSO, då har du 1 kap. 1 § och 1 kap. 3 §.

1 kap. 1 § ställer krav på likvärdigt och tillfredställande skydd utifrån lokala förhållanden.

1 kap. 3 § ställer krav på godtagbar tid.

Det är dessa två som styr kraven på räddningstjänsten och vad de ska klara av för något. Sen finns det specificerat längre fram att en kommun ska ha en organisation som kan klara av räddningsinsatser, de kommer inte undan det ansvaret. De ska ha en organisation för det. Det behöver inte vara räddningstjänsten eller brandkåren utan på något sätt ska de organisera sig för att kunna göra räddningsinsatser. Och av tradition så finns räddningstjänsten kvar.

Vad är det då den här räddningstjänsten ska klara av? Vilken förmåga ska de ha och ska skaffa sig ska anges i kommunens handlingsprogram. Tidigare skulle länsstyrelsen anta de här planerna men det finns inte kvar och det sker ingen ”överprövning” av handlingsprogrammen och makten är lagd på kommunfullmäktige att anta de här handlingsprogrammen. I den processen skall samråd ske med länsstyrelsen. Länsstyrelsen, som regional tillsynsmyndighet, och vi, som central tillsynsmyndighet, ska då avgöra om handlingsprogrammet uppfyller kraven i 1 kap. 1 § eller inte. Och det är en ganska saftig bit att sätta tänderna i att avgöra om det är tillfredställande eller ej. Ja eller nej.

Då måste man se över vad som ska vara tillfredställande. Och det som ska vara tillfredställande är skydd. Vad är då skydd?

1. Förmåga till räddningsinsatser som finns
2. Vilket förebyggande skydd mot brand har kommunen
3. Vilken förmåga att ingripa har den enskilde själv
– och här ska kommunen då hjälpa till med utbildning och information.

Alla dessa tre delar måste finnas men det finns en gummisnodd runt dem. Om en del är extremt väl utvecklad kan man minska lite på de andra två.

Förmågan ska bidra till skyddet och skyddet ska vara likvärdigt. Vad är då förmågan som ska vara en del i skyddet? Läser man i prop-texten⁹ så står det att snabbhet, att komma på plats, anses vara självklar för en effektiv insats. Det ska inte ens betonas särskilt. Och gör man det kan man inkräkta på möjligheter i övrigt. Vad är då möjligheter i övrigt? Vi väljer att prata om tre delar:

1. Snabbhet (som är självklar)
 - a. Simuleras och mäta hårda fakta hur snabbt man kommer på plats
2. Vad kan man utföra för arbetsuppgifter på en skadeplats?
 - a. Svår att förklara. Handlar om vilken grundkompetens som personalen har, vilken utrustning har man, vad har man övat och utbildats för, har de upplevt detta i verkligheten. Hur ska vi som tillsynsmyndighet kunna mäta det här?
3. Hur länge kan man hålla på med den egna organisationen och med förstärkningsresurser som kommer?
 - a. Går att skaffa sig en uppfattning genom att tita på resurser i omgivningen och flödessimulera om man vill det.

Olika räddningstjänster i landet har olika beskrivet dessa tre delar. Vissa har i detaljnivå beskrivit in i den enskilda tjänsten och beskrivit vad denne skall klara av i den här befattningen. En brandman ska klara av det här med den här utrustningen, som befäl ska man klara av den här typen av beslut. En sådan här beskrivning blir väldigt omfattande.

Andra kommuner är på en helt annan nivå och beskriver vad organisationen i stort ska klara av. Vi ska vara på plats inom tio min och kunna släcka en brand i en lägenhet.

Vi vill att det ska ligga någonstans där i mellan, dvs. beskriva vad en enhet, t.ex. ett fordon men en viss typ av bemanning och utrustning, ska klara av att genomföra för arbetsuppgifter på en skadeplats.

Via länsstyrelsen försöker vi nå upp till detta hos kommunerna runt om i landet. Det finns ingen lagstiftning utan det som dimensionerar räddningstjänsten i kommunen är riskbilden. Det ska finnas en koppling mellan den riskbild som finns och den riskanalys som görs och den förmåga till avhjälpande behov som kommunen beskriver: ”Vi ska kunna klara av de här arbetsuppgifterna, vi ska vara på plats så här snabbt och hålla på så här länge” är det tillräckligt bra för att möta de riskerna som finns i kommunen?

⁹ Prop. 2002/03:119

Som tillsynsmyndighet så kollar vi på riskbilden som finns och jämför med hur andra kommuner (10-15 stycken) har satt upp sin handlingsplan. Skiljer handlingsplanerna väsentligt åt så är det inte likvärdigt skydd.

Det är dessa ramverk vi har att jobba efter eftersom det inte finns något fastslaget regelverk.

Ett bra exempel på kommuner som har kommit en bra bit på vägen, som har beskrivit detta på ett bra sätt är Jönköpingsregionen (hela Jönköpings län har gått ihop till RäddSamF). Ta kontakt med räddningstjänsten i Jönköping, de har även lagt ut allt på hemsidan där du kan hitta mycket bra material till dina frågor, alt ringa och prata med Göran Melin som är stf chef. Sen har du även Fredrik Björnberg i Vaggeryd, han är bra insatt i dessa frågor. Även Fredrik Jonsson i Jönköping är bra insatt fast kanske mer ur en akademisk kostnad - nytta perspektiv och jobbar även inom Sveriges kommuner och landsting.

A.3 Telefonintervju med Göran Melin den 23 juli 2012

Göran Melin, brandingenjör och stf räddningschef, Räddningstjänsten Jönköping

Tel: +46 (0)36 10 56 69

E-post: goran.melin@jonkoping.se

Enligt MSB så har Jönköpings räddningstjänst kommit väldigt långt i sin dimensionering av räddningstjänst samt sitt handlingsprogram, skulle du kunna berätta lite hur ni har tänkt med er dimensionering?

Vi har en förteckning över alla operativa arbetsuppgifter som visar vad som krävs för bemanning och utrustning, t.ex. fordon, som krävs för att utföra uppgiften. Den här förteckningen kallas uppgiftskatalog och finns att ladda ner på RadSamF.com, alternativt raddningstjansten.com. När vi jobbade med att ta fram det här systemet så skrev vi även en bok som finns att ladda ner på msb.se som heter *Att beställa och utforma räddningsinsatser – med Jönköping som exempel* (Björnberg och Melin, 2003). Den kan du antingen beställa hem för 0 kr eller ladda ner som pdf-fil. Det finns även en dansk handbok i dimensionering av räddningstjänst som är lik den vi har skrivit.

Uppgiftskatalogen visar taktiska enheter och vad de ska kunna lösa. Den är uppbyggd genom att alla arbetsuppgifter och tjänster finns specificerade. De arbetsuppgifter som en viss tjänst förväntas utföras är markerade med kryss och sedan kan man sortera respektive tjänst och se vad denne förväntas kunna utöver de baskunskaper som personen förväntas ha ifrån sin utbildning och den lokala introduktion som fåtts.

Dessa tjänster och arbetsuppgifter utvärderas sedan, som går att se i dokumentet Utbildningsstatus, som även det går att ladda ner på RaddSamF.com. Här får de enheter som är godkända en 1:a och ickegodkända får en 0:a. För att en enhet ska vara godkänd krävs att 85 procent av enheten är godkänd

och om 85 procent av enheterna är godkända är organisationen som helhet godkänd. Problemet vi såg här var; hur vi ”nollar” en enhet efter att den blivit godkänd, alltså hur går vi från en 1:a till en 0:a. Vi håller just nu på att se över systemet och funderar över ifall vi ska godkänna vissa arbetsuppgifter en viss tid och sedan får personen/enheten en påminnelse 6 månader innan tiden gått ut och då har de den tiden på sig att bli godkända.

Varifrån kommer siffran 85 procent?

Den kommer ifrån vår verksamhetsplan och baseras på vår räddningsförmåga, dvs våra enheter, styrkeuppbyggnad och insatstider. Vi har bestämt att mindre än 80 procent är inte godkänd, mellan 80 och 85 procent är en varning och över 85 procent är godkänt.

Varje år så testas enheterna i det som står i uppgiftskatalogen av en utomstående kontrollant. Detta visar vad enheterna behöver träna på och ibland upptäcks fel på utrustning och fordon som t.ex. att ett fordon saknar en viss typ av utrustning. Ofta är enheterna betydligt bättre året efter som de fått en anmärkning på någon specifik arbetsuppgift så detta systemet gör att de hela tiden övar för att bli bättre. Utöver detta så tränar enheterna runt 160 h per år, men minst 120 h.

Utöver detta så har vi en larmplan som är kopplad till uppgiftskatalogen. Där ligger nivåerna mellan 3 och 30 där siffran ofta ger en hint om hur många brandmän som behövs för att lösa uppgiften. Larmplanen dimensionerar arbetsuppgifter och problem, som hur snabbt ska vi vara på plats? Hur stor yta ska vi täcka? Hur mycket folk behövs för att släcka en brand? Tidigare så var tänket att ”vi åker med det vi har”. När vi utformade vårt system så tittade vi på det här och bad 200 brandbefäl att göra en scenariobaserad dimensionering som beskrev de arbetsuppgifter som skulle utföras och inte vilka enheter som skulle åka. Dessutom skulle de fundera över vilka arbetsuppgifter som kunde utföras samtidigt och vilka som kunde utföras efter varandra. Denna information gjordes om till ett logistiskflöde och stoppades in i ett spel. Spelet simulerade sedan en olycka och sökte efter enheter som hade den kompetens som behövdes och var lediga. Dessa olika simuleringar visade att 45 minuter in i insatserna så hade vi problem; alla enheter var slut. Detta gjorde att vi började jobba med dubbla enheter för att ha en i reserv, som resurs, hela tiden för just den här tidpunkten då de ordinarie enheterna är ”slut”. Denna resurs kan dessutom lyftas ifrån skadeplatsen om det inträffar en annan olycka.

Kan du ge några exempel på olika larm och vilken nivå de ligger på?

Ett vanligt tillbud är nivå 3 till 5. En brand i villa med rökutveckling är nivå 10 och om det slår lågor ut genom fönstret så är det nivå 20. Ett litet hotell är nivå 20 medan ett stort hotell kan ligga på nivå 30. Här ser vi oftast att det är röken och konsekvensen av röken som styr vilken nivå det blir.

Vi har även sett att i hälften av alla fall så är vi först på plats vilket har gjort att vi funderat över vilka resurser vi behöver ha. Numera jobbar vi alltid med FIP, första insatsperson, vilket innebär att en eller två man kommer till platsen lite tidigare. FIP har alltid med sig vissa resurser, som t.ex. defibrilator, för att kunna påbörja insats vid ett tidigare skede. Vi har även sett att FIP har gett oss 50 x varje krona vi har satsat just för att det är så effektivt.

Vi har även tittat mer på vad vi kan jobba med eftersom vi oftast är på plats först. Jag tittade på statistiken och såg att om det är 60 personer som dör i bränder så är det 1 500 som dör genom suicid och då tänkte jag; vad kan vi göra åt det här? Hur kan vi jobba med det här? Jag anser att detta faller under kategorin ”omständigheterna i övrigt” som nämns i LSO. Om ingen annan gör något så gör vi det, vi är ju ändå först på plats i hälften av fallen. Vi är faktiskt 1 av 5 kommuner i landet som jobbar med operativa insatser vad gäller suicid och då jobbar vi med polis och ambulans. Vi får även utbildning av polisen för att lära oss att prata med personer som har suicida tankar när vi hamnar i sådana situationer.

A.4 Mejlkorrespondens med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap den 17 juli 2012

Kari Jensen, avdelingsleder, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Tel: +47 33 41 26 90 alt. +47 99 47 82 99

E-post: kari.jensen@dsb.no

Utrustning for brannvesen - norsk lovgivning

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap viser til henvendelse på e-post av 10.07.2012 om utrustning for brannvesenet.

I Norge er Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap fagmyndigheten for brann. Det innebærer at Brann- og eksplosjonsvernloven setter krav til enhver (personer og virksomheter) om å forebygge brann, redusere konsekvenser av brann og noen plikter til å bidra til slukking. Videre regulerer loven kommunenes plikter til etablering og drift av brannvesen. Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen setter minimumskrav til på en rekke områder, slik som

- § 6-1 Utstyr til brannbekjemping og ulykkesinnsats
- § 6-2 Personlig verneutstyr
- § 6-3 Alarmerings- og sambandsutstyr

Alle kommuner skal kunne dokumentere organisering og dimensjonering av brannvesenet i henhold til § 2-4. Direktoratet skal ha tilgang til dokumentasjonen og fører tilsyn med at kommunene/brannvesenet har kartlagt risiko og er organisert og dimensjonert i forhold til risiko. Tilsynet omfatter også vurdering av om risiko og sårbarhet høyere enn det som normalt dekkes av minstekravene, og om det eventuelt er behov for ytterligere tiltak (åtgärder). Det kan være både

forebyggende eller beredskapsmessige tiltak. Avdekker tilsynet mangler, kan direktoratet gi pålegg om å gjennomføre tiltak.

Arbeidstilsynet er fagmyndighet for kontroll og veiledning om arbeidsmiljø, se:

<http://www.arbeidstilsynet.no/>. Ett av fagområdene er bruk av verneutstyr, hvor du finner loven under følgende link: http://www.lovdatab.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/all/nl-20050617-062.html&emne=ARBEIDSMILJØLOV*&& .

Arbeidstilsynet har nærmere bestemmelser i forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen: <http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19930524-1425.html> og en omtale under: <http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19930524-1425.html>. For røyk og kjemikaliedykking er særlige bestemmelser , hvor du vil finne mye informasjon under følgende link: <http://www.arbeidstilsynet.no/binfil/download2.php?tid=77751>

Det er virksomheten, altså eier /arbeidsgiver som har ansvar for sikkerheten. Dette følger av mange lover, men en del myndigheter innen helse, miljø og sikkerhet har en felles forskrift, Internkontrollforskriften : <http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19961206-1127.html>, som setter krav til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

Vi håper du får noe hjelp gjennom dette. Ta gjerne kontakt igjen til Kari Jensen, tlf 047 33412690/99478299 eller på mail kari.jensen@dsb.no. Når det gjelder kontaktperson i arbeidstilsynet, bør du henvende deg direkte : <http://www.arbeidstilsynet.no/seksjon.html?tid=206797>.

Med hilsen

for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Enhet for Beredskap, redning og nødalarming

Hans Kristian Madsen
avdelingsleder

Kari Jensen
avdelingsleder